

NOORD-BRABANDER.

Staats- en Letterkundig Dagblad.

DICERE VERUM, QUID VETAT
MORATICA.

ADVERTENTIE
10 cent de regel
behalve 35 cent. zegel

ABONNEMENTS-PRIJS:
Voor de Stad, /12-
Franco per post, e 14-.

(Verschijnde driemaal ter week: Dingsdag, Donderdag en Zaterdag)

NEDERLAND.

'sHERTOGENBOSCH, den 4. October. Men verneemt dat den 2. dezer, door het collegie van kiezers binnen deze stad, als leden van den raad dier stad gekozen zijn, de heeren Wilhelmus Kluytmans, Leonardus van Meerwijk en Petrus Josephus Vermeulen, in plaats van de heeren T. Sopers, L. Gast en H. F. J. van de Ven.

— Het *Handelsblad* meldt de vermoedelijk spoedige overkomst van Z. Maj. den Oud-Koning Willem Frederik, Graaf van Nassau, op het Loo. — Hetzelfde Blad houdt in, dat de Heer Mr. H. F. de Grea, distrikt-commissaris in het IV. district van Noord-Brabant, door Z. M. tot den Nederlandschen Adelstand is verheven.

'sGRAVENHAGE, den 30. September. In de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van heden, waarbij 49 leden tegenwoordig waren en die door Zijne Exc. den Minister van Financien werd bijgewoond, is ingekomen eene Koninklijke hoodschap van den 29. September, ten geleide van een nieuw ontwerp van wet, houdende instructie voor de Algemeene Rekenkamer, met eene daarbij behoorende memorie van toelichting. Het nieuwe ontwerp verschilt met het vroeger door de Tweede Kamer aangenomene in Art. 1, voor zoo veel de benoeming van den Secretaris der Algemeene Rekenkamer betreft, die, volgens het tegenwoordig ontwerp, door den Koning, uit een drietal kandidaten voor de Rekenkamer voorgesteld, zal worden benoemd. Ook is Art. 26 thans van dezen inhoud geworden:

» Met voorkennis van de Algemeene Rekenkamer, zullen er crediet-openingen en voorbetalingen kunnen plaats vinden, behoudens nadere overveening der betrokkene schuldvorderingen; zullende alzoo geene Rijks uitgave als wettig gedaan beschouwd worden, dan na vereening bij de Algemeene Rekenkamer.

» Behalve deze steeds aan latere vereening onderworpen blijvende voorbetalingen, zullen geene betalingen, van welken aard ook, uit 's Rijks kas uitgaan, dan op het visa van de Algemeene Rekenkamer.

» De Algemeene Rekenkamer zal de gevraagde crediet-openingen, voorbetalingen of visa's zonder verwijl verleen, ten behoeve en ter verantwoording van het hoofd van het Departement van algemeen bestuur, wien zulks aangaat.

Darop is aan de vergadering eene kennisgeving der Eerste Kamer medegedeeld, houdende, dat zij zich met het [vroeger] ontwerp van wet, betrekkelijk de instructie voor de Algemeene Rekenkamer met heeft vereenigd.

Het bij de Koninklijke hoodschap van den 29. September ingezonden ontwerp van wet wordt verzonden aan de afdeelingen voor de maand April.

De voorzitter laat door den griffier voorlezen een besluit des Konings van 29. September 1841, No. 58, betrekkelijk de algemeene rekeningen der koloniale remises. Dit besluit zal gedrukt aan de leden worden rondgedeeld, en wordt voor notificatie aangenomen.

Nog zijn in deze zitting ingekomen afschriften der Koninklijke besluiten betrekkelijk de jongste benoemingen voor de Algemeene Rekenkamer en den Hoogen Raad, alsmede drie kennisgevingen der Eerste Kamer, dat zij zich met even zoo-

veel aan haar toegezonden ontwerpen van wet heeft vereenigd.

De openbare vergadering is daarop gescheiden, zijnde de leden in de afdeelingen voor de maand April bijeengekomen.

Zijn ingekomen twee requesten van Notarissen te Rotterdam en te 's Hertogenbosch, bebelzende bedenkingen ten aanzien van de bepalingen, in het burgerlijk wetboek voorkomende, betrekkelijk de boedelscheidingen; een adres van den heer van Waardenburg, nopens de oorzaken van den achteruitgang der Maatschappij van Weldadigheid, en een van een ouderling van Kampen, die zich beklagt over de verordeningen nopens het kerk- en schoolwezen. Verzending aan de daartoe bestemde commissie.

Na deze zitting zijn de Afdeelingen der Kamer vergaderd geweest en hebben het ingekomen nieuw ontwerp nopens de Rekenkamer reeds onderzocht.

— Men verneemt, dat het Z. K. H. den Prins van Oranje behaagd heeft, aan de groote toonkunstenaars Rubini en mevrouw Persiani, die zich bij Hoogstdenzelven hebben doen hooren, prachtige geschenken aan te bieden, als: aan den heer Rubini eene koetbare gouden snifdoos, met Hoogstdezelfs naamcijfer prijkende, dat in edelgesteenten omziet is, en een schitterend hoofdtoosel aan Mevrouw Persiani. Ook de heeren Nigri en Messemaeckers hebben bij die gelegenheid edelmoedige blijken van des Vorsten mildheid ontvangen.

KERKELIJKE STAAT.

Den 12. September is, na een afzijn van nage noeg drie jaren, te Rome weergekeerd de vermaarde Thorwaldsen. Onbeschrijflijk groot was de geesdrift der kunstenaars bij des grooten mans terugkomst in de hoofdstad der Schoone Kunsten; terstand vaardigde de Pauselijke Akademie van Sint-Lucas eene deputatie naar den wereldberoemden Deen af, om hem op nieuw in zijn tweede vaderland welkom te heeten, en hem daarbij te verzekeren, dat zich de Akademie gelukkig achtte, thans zijnen raad en verheven lessen in de edele Kunst van den Beitel, en in geheel de Kunstgeschiedenis der Oudheid, weer zoo rijkelijk te zullen mogen ontvangen; als zijne minzame mededeelzaamheid ze haar steeds had gegeven.

DUITSCHLAND.

Bij gelegenheid der viering van het vijf en twintigjarig feest zijner troonbeklimming, heeft Z. M. de Koning van Württemberg volkomen gratie en absolutie verleend aan allen, die, gedurende dat tijdvak, wegens politieke misdaden, tot geregelijke straffen veroordeeld zijn, of nog wegens zoodanige misdaden geregeldijk vervolgd worden, als mede aan huare medepligtigen.

— De Prins van Pruisen, oudste broeder van den regerende Koning, is bij eene der krijgs-

oefeningen in Boheme door een geweerschot aan het been gekwetsl geworden; doch de wonde, die door een klein steentje veroorzaakt is, dat loevallig in een der geweren was geraakt, deed geene ernstige gevolgen duchten.

— Prins Albert van Pruisen had, ten gevolge eener op de reis naar Italie gevatte koude, eenige dagen op het slot Kamenz moeten vertoeven, maar dacht den 24sten naar Frankfurt aan den Oder te reizen, om de divisie, welke onder zijne bevelen staat, te monstereen Z. M. de Graaf van Nassau zou den winter weder te Berlijn doorbrengen, waar men aan de verspreide geruchten, wegens eene reis naar Nederland, geen geloof hechte (?)

— Bij gelegenheid van het verblijf des Konings en der Koningin van Pruisen, te Breslau, hebben honderd en twaalf adellijke dames laatstgemelde een prachtig tapijt ter herinnering aangeboden, hetwelk een omtrek van tachtig quadratvoeten heeft, en waarop zich de Silezische adelaar vertoont, omringd van de wapens der honderd en twaalf adellijke geslachten, waartoe genoemde dames behooren.

ENGELAND.

Omtrent den finantielen toestand van Brazilië schijnen hier zeer verontrustende tijdingen ontvangen te wezen.

— Het nieuwe Kabinet doet voorloopig niets dan eten: Lord Peel bij Lord Wellington, en Lord Aberdeen bij Lord Lyudhurst. — De Belgische Gezant van de Weijer heeft zich naar zijn buitengoed te Brighton begeven.

FRANKRIJK.

De heer Thiers is te Parijs weergekeerd, en heeft reeds talrijke bezoeken ontvangen. Hij be- toont zich zeer voldaan over zijne reis in Duitschland, en beroemt zich, overal met groote voorkomendheid ontvangen te wezen, hetwelk niet strookt met de berigten, door verscheiden Duitsche dagbladen medegedeeld.

— Bij de laatste opschrijving voor de directe belastingen telde men te Parijs ongeveer vijf en zeventigduizend gepatenteerden. Thans berekent men, dat meer dan honderdduizend aduar gevonden worden.

— Volgens de ministeriële bladen, hebben zich in de onderhandelingen wegens een handeltraactaat met België groote moeijelijkheden opgedaan die voornamelijk in de overtreven eischen der Belgische fabrikkanten en eigenaars van kolennijnen hare oorzaak hebben zouden.

BELGIE.

Den 26. September is te Brussel de Koninklijke Akademie van Geneeskunst voor België door Zijne Exc. den Minister van Binnenlandsche Zaken ingewijd. Na voorlezing van het Koninklijk Besluit, waarbij de oprigting verzekerd was, heeft de Minister het woord gegeven aan den Heer Fallois,

van Namen, die, in eene sierlijke rede, heeft opgehaald van de groote verdiensten, welke België in het vak van Geneeskunde te allen tijde gehad heeft, en drukte de geachte spreker vervolgens op het hoog gewigt der thans gevestigde Akademie. Na afloop dezer inwijdings- of openingsrede, werd de openlijke vergadering gesloten, en verdeelden zich de dertig benoemde Akademisten, ten verzoeke des Ministers, in sectiën, teneinde, tot voltalligmaking, er nog onderling zes Leden bij te kiezen; dien ten gevolge zijn alsnu benoemd de Heeren Michaux, Hoogleraar, te Leuven, Declaraehene, Hoogleraar, te Luik, Janssens, Med. Docter, te Ostende, Tallois, Geneeskundige, en Verhegen Inspecteur der Veeartsenijkunde, beide laatsten te Brussel. — In de zitting van den 27. zijn tot President en Vicepresidenten der Akademie benoemd de Heeren Vleminckx, Graux en Lombard.

— In het *Dagblad van Brugge* leest men, dat de beroemde Duitsehe schilder Cornelius, een der eerste Kunstenaars onzer eeuw, met nog vijf andere wetenschappelijke personen, en een zijner beste leerlingen, allen Duitschers, aldaar den 27. September hebben doorgebracht in het bezoeken en bewonderen der oudheden en merkwaardige Kunststukken, welke Brugge zoo veelvuldig oplevert, waaronder vooral uitmunt het werk van Hemeling en Michel-Angelo, dat hier wordt aangetroffen. Het Kunstgezelschap is vervolgens over Ostende naar Londen vertrokken, waar Cornelius een zinnebeeldig fresco in het plafond der nieuwe Parlementszaal moet gaan schilderen; daarna komen zij nogmaals, voor een opzettelijken Kunsttocht, naar België terug.

— De Koning en Koningin der Belgen zijn den 30. September langs den spoorweg naar Ostende gereisd, om de hertogin van Kent te vergezellen, die zich aldaar naar Engeland zou inschepen.

Eene onbeduidende SCHERMUTSELING.

Onlangs ontvingen wij, onder het Postmerk *Bommel*, eene missive, welke wij niet plaatsen wilden, omdat de bijgevoegde gekibrief niet geteekend was, en het stuk-zelf geen ander kenmerk van afkomst droeg, dan het bedoelde Postmerk *Bommel*, tenzij men voor kenmerk zou willen nemen een rood lak, waarin een Nederlandsche Cent was afgedrukt. Onder aan stond te lezen B. †. L. Wij noemden dat stuk, toen wij er den 16. September de goede ontvangst maar niet-plaatsing van meldden, een *geheimzinnig protocol*; zeker *geheimzinnig* door dat *kruissteeken* tusschen de Letters B. en L.; zeker *geheimzinnig* door den afdruk van dien *Nederlandschen Cent* in dat roode lak. — De schrijver van dat Protocol moet er vast zijne reden voor gehad hebben, om dat geheimzinnig *kruis- en letterteeken* en die *Nederlandsche cent*, in rood lak afgedrukt, veelmeer dan zijn gewoon cachet en gewone naamteekening te bezigen. — Op grond eensdeels van dat *geheimzinnige* hebben wij de Missive niet geplaatst, en anderdeels, dewijl daarin schampere aanmerkingen voorkwamen op het Artikel, ons door een voornaam Regtsgeleerde (met zijn naam, en niet met een *kruisje*, met zijn cachet en niet met een *Nederlandschen Cent* er op) toegezonden. Nu vonden wij het niet voegzaam, in ons Dagblad een naamloos stuk op te nemen tegen een voor ons geteekend Artikel. Had de kruisvaarder en Centendrukker zijn *gewonen* Naam en Cachet gebezigd, voorwaar, zijn Artikel zou, in weêrwil van gevoelensverschil, toch door ons zijn opgenomen en aan het publiek medegedeeld; doch nu kon dit niet: immers de man roept heel de wereld, die niet met zijn gevoelen instemt, luide toe: *Schoenlapper, houd u bij de leest!* zonderdat hij, in eenig opzigt aanduidt, dat hij *meer* is dan een

Schoenlapper. Een bij ons bekend en hooggeacht-Regtsgeleerde zal toch eerder de bevoegdheid hebben, om over eene *Staats-Regtskwestie* te beslissen, dan een onbekend persoon, die met een *kruisje* tusschen twee letters teekent, en zijn brief digt maakt met wat rood lak en een Nederlandschen cent.

Ziedaar nu, wat er gebeurd is; en wat er verder gebeurde, voorzagen wij met de grootste gelatenheid. Er bestaat namelijk een *Katholijk* (of liever *Catholijk*) Orgaan der Nederlandsche Roomschen, en toen de NOORD-BRABANDER nu het stuk niet hebben wilde, begreep men, dat de CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN er ligt goed genoeg voor waren; dus werd de Missive daar heengezonden, mogelijk wel weêr met een Nederlandschen Cent, in rood lak afgedrukt, digt gemaakt. En z.e., de CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN namen volgaarne op, wat de NOORD-BRABANDER niet had verkiesen op te nemen; en zij vroegen zeker niet eens, waarom Zij het stuk nu eerst ontvingen, en niet liever onmiddellijk *vóórdat* het aan ons Dagblad gezonden was; immers het stuk van B. †. L. was tegen den NOORD-BRABANDER gericht, en dus voegde het wel nergens beter dan in de CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN, die, gedurig aan, met den NOORD-BRABANDER, over hoop liggen. — Waarom dus het Artikel niet *terstond* naar *Grave* afgezonden? Dat is wel vreemd, maar de STEMMEN vroegen er vast niet naar, en dachten, gelukkig, dat we het ding al maar hebben; — het zal opziens baren! en dit te meer, dewijl (gelijk de Kruisvaarder zich allervleijendst uitdrukt) *» onze STEMMEN alomme gehoord worden!* — Derhalve nam het *Gravesche Weekblad* ons verwerpsel van den 16. September, in zijn Nummer van 2 October gretig op.

Doch; gelijk te denken was, is het nu niet bij het door ons verworpen Artikel—alléén gebleven; o neen; er is eene begeleidende Missive bijgevoegd, overvloeiende van honing voor de *alom gehoorde* STEMMEN, en bitter van galle voor den gehaten NOORD-BRABANDER, die aan het Postmerk *Bommel*, aan een duisterzuimig Kruis- en Letterteeken, en aan een Nederlandschen cent, in rood lak afgedrukt, geene genoegzame waarde hechte, om een zoodanig toegetakeld protocol in zijne kolommen op te nemen, zonder waarborg van den naam eens fatsoenlijken Inzenders.

De geleidbrief van den Kruisvaarder, te lezen in de STEMMEN van den 2. October, is in vele opzichten niet veel snuggerder, dan het bijgevoegde, en door ons, *als naamloos*, verworpen Artikel-zelf. Daarin toch word beweerd, dat het Artikel geene *grofheden* bevat, » die anders juist in » de *Grofsmederij* van den NOORD-BRABANDER » op hare regte plaats zouden staan, een Blad, zoo onbeschoft*, zoo dit, zoo dat, met een woord, zoo onverdraaglijk, dat het zich een CATHOLIJK *Staatkundig Dagblad* noemt!! Eilieve, mijn waarde Kruisvaarder, waar staat die Titel op ons uithangbord? Gij vergist u; die Titel staat voor de Stemmen; wij lezen daar: — CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN *over Staatkunde*. — In dat Blad derhalve wordt de *Staatkunde* voor de *Katholijke* Nederlanders behandeld; zolang dat orgaan zich niet heeft doen hooren, moesten niet slechts alle Catholijke, doch liefst ook in 't geheel alle andere Organen maar liever zwijgen. †)

Wij zullen ons van alle verdere aanmerkingen op het ongerijmd geschrijf van B. †. L. onthouden. — Indien de Advocaat, die ons vroeger zijn gevoelen in de zaak van den Heer de Jong mededeelde, het van eenig gewigt acht, 's mans nu gedrukte redeneringen te weêrleggen, dan zullen wij volgaarne eene plaats aan die weêrlegging inruimen. Wij, voor ons, achten de

*) Zie haar Nummer van 14 Augustus.

†) En aan dat *onbeschofte* Blad zoud de Kruisvaarder evenwel zijn Artikel; — hij moet dus in zijn artikel, even als wij, toch ook wel iets *onbeschofts* gezien hebben. — Niet waar? —

Inleiding, de door ons vroeger verworpen *Missive*, de *Narede*, en de *laffe Raadseltjes* van den man met zijne geheimzinnige Kruis- en Letterteekens, met zijn Postmerk *Bommel*, met zijn Nederlandschen cent, afgedrukt in rood lak, geene verdere aandacht waardig; en, zoo hij nog meêr gal tegen den NOORD-BRABANDER en tegen den Heer de Jong bij zich mogt hebben, dan spuwe hij ze maar weêr ongehinderd in de CATHOLIJKE NEDERLANDSCHE STEMMEN uit; dezetoeh blijft op *dergelijke* producten heet te zijn, — en een ieder begrijpt ook wel *waarom*. — Basta.

GRIEVEN DER OFFICIEREN

VAN HET

Nederlandsch Indisch Leger,

wegens een Besluit van het Bestuur in Indië betrekking hebbende op het fonds der verhoogde pensioenen voor de Officieren der Landmagt aldaar en de, uit dat Besluit ontstane, algemeene ontevredenheid van het Leger.

(Vervolg en Slot van ons vorig Nummer.)

Dit alles in aanmerking nemende, zal men gemakkelijk begrijpen, dat tegen *eenige weinigen*, welke na volbragte 40 dienstjaren, voor het grootst gedeelte in Indië doorgebracht, en één jaar voor twee tellende, tegen *eenige weinigen*, zeggen wij, die den Lande langer zouden kunnen dienen, waarvan sommige zulks dan ook nog blijven doen in de hogere rangen en van hooge bezoldigings wege, er eene *menigte Officieren* zijn, die lang *vóórdat* de tijd van 20 jaren om is, onbekwaam tot de dienst geworden zijn, en alzoo ingevolge de bepalingen van het besluit van 30. Maart II., onaan gezien hun lichaamlijke toestand een toereikend pensioen zoude vereischen, niet eens van het maximum der verhoogde pensiennering kunnen genot hebben. Het is dus voor ieder weldenkende tastbaar, dat men bij de bepaling van het reglement van 25. Januarij 1831 behoort te blijven, waarbij de tijd van verblijf en dienst in Indië, om op het volle bedrag van het verhoogde pensioen aanspraak te kunnen hebben, op 15 jaren is vastgesteld. Eene periode tot welke men trouwens ook niet d' emblec gekomen is, maar na verschillende tastingen, en na jaren ondervinding.

Geen der Officieren gaat uit weelde of om eene plezierreis te doen naar Europa, ten bezware van eenen kostbaren overtocht enterugreis, indien zij niet het geluk hebben om, met het bevel van een detachement troepen, naar Indië bestemd, belast, de overtocht gedeeltelijk op kosten der koloniale kas te kunnen doen, een fa-veur, dat den minsten ten deel valt en ten koste van aanmerkelijke kortingen op hunne tractementen (soms $\frac{2}{3}$ van het Indisch tractement bedragende), en waardoor zij dan zelfs nog minder ontvangen, dan het tractement, hetwelk aan Officieren van hunnen rang, in Europa dienende, is verbonden; gevolglijk kunnen zij, bij zoo bekrompene soldij, ter naauwernood de genoegens en distractiën van eene Europeesche levenswijze genieten. En, aangezien dat in Indië overgenoeg bekend is, wordt waarlijk geen Officier getenteerd, zich naar Europa te begeven, indien niet dringende motiven van herstel zijner gezondheid of hoogst gewigtige familiebelangen hem nopen, zich derwaarts te begeven.

En zoo zijn wij dan nu genaderd tot eene verdere overweging van het gewigtige punt, namelijk, het gedwongen 20 jaren verblijf in de Oost, voor die, welke belangen hen naar Europa roepen en dit verblijf zoo drukkend maakt. Onder deze klasse komen op den voorgrond, vooreerst de zoodanigen, die door lichaamsgebreken of ziekten, tot herstel van gezondheid, naar Europa worden verwezen, want het besluit maakt voor dezen geene speciale uitzondering; in de tweede plaats, de vaders, welke, ten gevolge

van het Koninklijk Besluit van den 13. Julij 1839, N°. 2, genoodzaakt worden, hunne kinderen, althans hunne zonen, naar Europa te zenden, om aldaar te worden opgevoed, teneinde in Indië, bij hante terugkomst, in dat geboorteland, aanspraak op het radicaal van ambtenaar te kunnen maken, doordien bij voormeld Besluit daarvan uitgesloten worden al de in Indië geboren, welke eene Europeesche opvoeding missen. Dit Besluit is reeds in het algemeen eene groote hardheid, maar het is dit vooral ten opzichte van zulke ouders, die overmogenend zijn, om hunne kinderen naar Europa te zenden; voor welke kinderen, in dat geval, niets anders overblijft, dan om de Paria's, de Heloten van Indië te worden. — Maar nu, voor de ouders, wier geldelijke staat het toelaat, de opoffering eener Europeesche opvoeding aan hunne kinderen ten koste te leggen: welk vooruitzicht hebben die ouders, in aanmerking nemende den leeftijd, waarop men gewoonlijk het moederland verlaat, de betrekkingen, welke zij aldaar hebben achtergelaten, de mogelijkheid, dat in een tijdvak van 20 jaren velen dier betrekkingen, soms wel allen, kunnen overleden zijn, en hunne kinderen, verstoken van de liefderlijke zorgen en het toezigt dier betrekkingen, alsdan onder geheel vreemde handen kunnen gekomen zijn, tot onbedenklijk nadeel der intellectuele en morele opvoeding, en zulks in eenen leeftijd, waarin de kinderen die beiden meer dan ooit behoeven? Deze zwaarwichtige bedenkingen bewijzen genoegzaam, dat een verblijf van 20 jaren voor zulke hooge familiebelangen veel te verre gekt is; dat de ouders binnen den tijd van 20 jaren eenmaal naar Europa moeten terugkeeren; dat het tijdvak van 15 jaren verblijf, zoo als bij het reglement van 1834 was vastgesteld, behoort te worden gehandhaafd; terwijl, indien men aan de bepaling van 20 jaren blijft vasthouden, men gemakkelijk berekenen kan, dat de Officier gedurende 22 jaren aan de Indische dienst gebonden blijft, ook ongeacht de diensten, welke hij in het moederland had gepresteerd, en door die nieuwe bepaling van het Besluit een werkelijke opslag van *zeten jaren* constitueert, en bijgevolg 1½ maal de fundamentele bepaling van het Reglement op de verhoogde pensioenen overschrijdt; en dienvolgens de naleving van art 3 van opgemeld reglement ook meer doeltreffend in de toepassing moet worden geacht, dan de bepaling van het laatste Besluit, die zoo zeer op tijd werkt, dat, wanneer deszelfs invloed kan worden onderhouden, het fonds insolvent kan zijn.

De slotsom van al deze bedenkingen is, dat men, even als in 1834, het gevoelen van de meerderheid der Officieren had behooren in te winnen, om, met gemeen overleg, middelen tot herstellen instandhouding van het fonds te beramen, maar niet, zoo als nu geschied is, een fundamenteel artikel van het reglement van voornoemd jaar eigendunkelijk te verkrachten, en hen aan al de nadeelige gevolgen van eene 20 à 22 jarige dienst, ter verkrijging van het maximum van het verhoogde pensioen, (hun eigendom) te onderwerpen.

De eenige hoop en uitzigt op redres hunner gegronde grieven blijft en berust bij hen in de edelmoedigheid, de rechtvaardigheid en het verstandig begrip van Zijne Majesteit den Koning: hoogst noodzakelijk is het, dat, bij den algemeenen stand der zaken in Nederlandsch Indië, die in menig opzigt alles behalve gunstig is, maar waaromtrent het niet oorbaar is, in Nederland iets publiek te laten worden), maatregelen worden daargesteld, niet zoo zeer ter verhoeding, dat de getrouwheid van het Leger niet aan het wankelen worde gebracht, maar dat door het sanctioneren van een Besluit als het onderhavige, alle aanleiding worde vermeden tot ontmoediging en daaruit voortvloeiende verslapping van de dienst.

Eindelijk, laat het niet te vergeefs gezegd zijn, dat Indië de hen is, die gouden eieren legt;

en laat men in Nederland voorzigtig zijn, die hen niet te doodden. Het Bestuur schijnt veel in het werk te stellen, om zich in Indië de bevolking ongenegen te maken, en de kolonie, om zoo te zeggen, met zweepslagen tot de emancipatie te leiden. En voorwaar een Besluit gelijk dat van 13 Julij 1839 N°. 2, te voren aangevoerd, is juist geschikt, om, vroeg of laat, de zaken dien weg heen te voeren. Men behoeft maar eene halve scherpzinnigheid, om te geven, hoedanig Europeesche principes, door eene Europeesche opvoeding en Europeesche voorbeelden ingezogen, de aanleiding tot zulk eenen staat van zaken moeten doen rijpen. — Is er dan in 1831 of 32 niet een Amsterdamschen Schoolmeester met f6000. jaarlijksch inkomen, behalve f25's maands, door de ouders voor elk scholier te betalen, naar Java gezonden, en heeft die man, met zulk eene bezoldiging geene bekwaamheden genoeg, om in het Onderwijs der Europeesch-Indische jeugd te voorzien, en goede élèves voor de toekomst te vormen, en, waardoor dan ouders, welker vermogen niet toereikend is, om hunne kinderen naar Europa, ter zake van hunne opvoeding te zenden, die kinderen, bij gemis eener Europeesche educatie, nogtans gelijkelij met hen, die deze genoten hebben, aanspraak op alle ambten, van welken aard ook, kunnen doen erlangen? Dit laatste is een wenk, die wel mede in ernstige overweging behoort genomen te worden. Laat ouders, wier pecuniele middelen, hetzij ruimschoots of telle quelle (want men moet de bestaansmiddelen der Officieren niet in de zelfde schaal stellen als die der civiele ambtenaren, in wier voordeel de balans zwaar overweegt), het toelaten, om hunnen kinderen eene Europeesche opvoeding te geven, met al die talens d'agrement, die in Europa geleerd worden, maar die echter geene behoefte zijn, om een goed ambtenaar, in welke betrekking ook, te kunnen worden; hunne kinderen naar Europa zenden, doch onderwerp zulke tijdelijk bevooroordeelde ouders niet aan eenen dwang-maatregel, om slechts na 20 of 22 jaren verblijf in Indië eenmaal hunne kinderen in Europa en de achtergebleven betrekkingen te kunnen weerzien, ten zij met opoffering van hetgeen, waarop zij, als hun eigendom regelmatig aanspraak hebben, en waarvan men hen nimmer eigendunkelijk berooven moest. —

Waartijk, het is meer dan tijd, dat een in Indië, in alle vakken van Beheer en in alle bijzondere instellingen, zich de hooge hand aanmatigend despotiek Bestuur vervangen worde door liberaler beginselen, welke de algemeene ontevredenheid doen wijken, en de kolonie nog een onoverzienbaar langen tijd voor Nederland behouden; — ó, mogten zich in Nederland vaderlands-lievende mannen bevinden, die deze beginselen inroepen, als remuneratie voor de schalling, welke Indië oplevert.

's Gravenhage, September, 1841.

Ingezonden stukken

en Briefwissling.

Aan de Redactie van het Dagblad de
NOORD-BRABANDER. *)

De ondergeteekende las, met bijzonder genoegen, de betuiging van uwe hulde en trouw aan constitutionele waarheid, ten aanzien van het geval van den Eerwaarden Heer, J. de Jong, Pastoor der Predikheeren-Parochie, te Nijmegen, voorkomende in uw geacht Dagblad van den 31. Augustus II, 102. — Wanneer de edele drukpers zich, in het algemeen, toewijde aan de verdediging van echt-grondwettige beginsels, zonder aanzien van personen, alleen de zaak in het onbeneveld oog houdende, dan is nog niet alle hoop verloren, dat ministeriele wille-

*) Wij hebben niet willen weigeren, dezen, door den Heer Mr. VAN DEN GHIELEN geteekenden en aan ons gerigten Brief hier eene plaats te verleen, gelijk wij ook gaarne voor bedaard ontwikkelde tegenbedenkingen de kolommen van ons Dagblad openstellen, mits zich de Inzenders van dergelijke tegenbedenkingen aan de Redactie dan mede bij Namen bekend gelieven te maken.

keur, met oppermagtige verguizing der heiligste waarheden onzer plegtig bezworen Grondwet, eindelijk, zal ophouden, de onbetwistbare regten der Nederlandsche staatsburgers te krenken, en het dierbaar Vaderland geene nieuwe, heillooze, schokken zal moeten ondergaan; want de eerste kiem van alle omwentelingen is, volgens de onpartijdige geschiedenis, *het onrecht*, hetwelk uit de hoogte afdalt. — Het verheugde daarom den ondergeteekenden, onderscheidene Dagbladen, met een uwer geachtste correspondenten, een voornaam Regisgeleerde, vreemd aan personen, alleen de zaak: *het onrecht*, openlijk, te zien bestrijden, met gronden, welke ook die van den ondergeteekenden waren, toen hij, in zijnen veeljarigen vriend, den Eerwaarden Heer Pastoor J. de Jong, met de dommekracht van geweld uit zijne vreedzame woning verjaagd, den Geestelijke ook onderscheidde van den *Burger*, zoo als blijkt uit den brief, op raad van den ondergeteekenden, als belangloozen, verdediger van zijnen waardigen vriend voornoemd, reeds den 7. Mei, 1841, aan de Edelachtbare Heeren, Burgemeester en Wethouders der stad Nijmegen, door zijn Eerwaarde geschreven.

Het is te betreuren, dat, noch de plaatselijke Geestelijke overheid, die, behalve de stelligste beginsels van het wereldsch recht, ook de nog edeler voorschriften van het GEESTELIJK canoniek Regt miskende; noch Z. E. de Heer Directeur Generaal der zaken voor de R.K. Eeredienst, in weêrwil van voorafgegane inlichtingen; noch Heeren Gedeputeerde Staten van Gelderland; noch Heeren Burgemeester en Wethouders der stad Nijmegen; noch de *anderzins* zoo liberale Catholieke stemmen, die, in plaats van anderen te regt te wijzen, zelve eene teregtwijzing noodig hadden, dit duidelijk onderscheid van den *Burger* en den *Geestelijken* niet hebben opgemerkt! — *De scheiding van Kerk en Staat*, toch, was reeds, bij het einde der 18e. eeuw, eene onzer wijsste staatswetten, eene onwaardeerbare vrucht der voormalige Batavische Republiek; maar, omdat bij ons de Kerk van den Staat is gescheiden, daarom zijn hare Geestelijke bedienaren niet vogelvrij verklaard, ten aanzien hunner woning. — De Wet, voor welke alle Nederlandsche ingezetenen *gelijkheid van regten* verkregen, kent geen verskil van standen of personen in de bedeling des Regts: zonder vorm van proces, zonder text van wet, zonder wettig bevoegde Magt, kan, derhalve, de *Geestelijke*, even min op straat gesmeten worden, als elk ander *Burger*. — In een *waarlijk grondwettig* Land is ieders woning een *onschendbaar heiligdom*, ontoegankelijk voor elk, tegen den wil van den Bewoner, behalve voor die Magt, aan welke de *Wet* daartoe een regelmatig verlof schonk; daarom zeide de beroemde Lord Chatam: »het is een heilig grondbeginsel onzer staatswetten, dat de woning van elken Burger » *zijne vesting* is; zij behoeft geene dikke muren, noch hooge wallen, noch andere aanstalten van verdediging; zij moge van klei, » of aarde gebouwd zijn, met een strooidak bedekt; de stormwind moge haar omverrukken, » en alle vergramde elementen daar binnen treden; maar de *Koning* nooit! nooit zal de Koning » dit heiligdom willen schenden!» (*)

De Raadslieden der Kroon hebben dus hier, alweder, hunne diepe onkunde in een der eenvoudigste beginsels van elk Staatsregt bewezen, ook in onze Grondwet, Art. 168 drukkelyk bekrachtigd. — Zij verkozen GEWELD voor Regt. Maar, indien nu eens geweld met geweld was te keer gegaan? daartoe behoorde slechts een wenk; welke zouden dan de onberekenbare gevolgen geweest zijn? — Alleen aan den echt apostolischen zin van den Belasterden en onverhoord veroordeelden, doch bij het verstandig, onpartijdig Publiek algemeen geachten zielenherder

(*) Aangshaald in *Cazette de France* van 31 Mei, 1841.

danken zijne veelvuldige, met alle omstandigheden bekende vrienden den vreedzamen afloop van dit ongrondwettig gepleegd geweld. — O moge, dan, voortaan, onder zoovele anderen, ook dit in het, van ouds vrij, Nederland eene heilige grondwaarheid worden van ons Staatsregt: dat, *in naam des Konings*, die zulks nooit kan willen, de veiligheid van dat plekje gronds, hetwelk jeders woning omvat; niet meer, eigendunkelijk, worde geschonden; maar dat alleen, *IN NAAM DER WEF*, die de eenigste bevoegde Magt is, ook hier de goede orde worden gehandhaafd, *zonder gevaar* voor weligen tegenstand, met deszelfs mogelijke, allerbetreurenswaardigste, gevolgen!

NIJMEGEN, 17. September, 1841.

E. F. J. van den Gheijn,
Advocaat, en Lid der
Staten van Gelderland.

Het stuk over *Neêrlandsch Indie*, tegen een Artikel van X. Y. Z. wordt geplaatst aanstaanden Donderdag.

— Zoo ook de Brief uit *Strijp*.

— Eveneens het stuk uit *Heythuysen*.

De *Statistische Opgaven* uit *Drenthe*, *Groningen*, *Overijssel* en *Vriesland* zijn bij ons op tijd ontvangen, om daarvan, zoodra mogelijk, gebruik te maken.

In 1768 zijn geboren Napoleon, Cuvier, Chateaubriand, Wellington en Walter-Scott.

Den 1. Januarij, 1841, telde de Ridder-Orde van het Eerelegioen 22 duizend, 616 Leden, die regt hebben op geldelijke toelagen, te weten 84 Grootkruizen, 167 Grootofficiers, 598 Commandeurs, 2529 Officiers en 18 duizend 238 Ridder;— dus gerangschikt naar de jaren van hunnen leeftijd, te weten:

10 van 90 tot 93 jaren.

281 » 81 » 90 »

2794 » 71 » 80 »

9200 » 61 » 70 »

7559 » 51 » 60 »

1905 » 41 » 50 »

680 » 31 » 40 »

78 » 21 » 30 »

104 » onbekenden onderdom. —

Sedert 1820 tot op heden zijn er 17 duizend 819 overleden, die toelagen genoten, dat is gemiddeld 851 in 't jaar.

De doorluchtige Engelsche Prelaat Monseign. Wiseman, heeft eene Verhandeling ter perse gelegd: *over de middelen, om de Anglikaansche met de Katholieke Kerk te her-eenigen*. Een Anglikaansch Geestelijke heeft zijner zijds ook in denzelfden geest een Geschrift in 't licht gegeven, onder den titel van *Tuba Concordiæ* (de Bazuin der Eendragt). Van beide uitmuntende Geschriften wacht de zaak der Algemeene Kerk veel goeds.

Vorst Metternich doet een togt van uit den Johannisberg, zijn vermaard Landgoed, over Frankfort, Darmstadt, Karlsruhe, Stuttgart en Munchen naar Weenen terug, met het doel, zegt men, om overal aanzienlijke personen te gaan raadplegen over de beste middelen ter handhaving der Duitsche eenheid van staatkundige begrippen, en den weerstand tegen den vernielingsoorlog, door de Franschen, zoo in eigen boezem, als geheel Europa door aangerigt.

Dezer dagen werd te Rouen een Concert aan-gekondigd, in dezer voege:

» Mevrouw Math. Victoire d'Engel, eerste Tenorzangeresse, die te Parijs verscheiden *particuliere* Concerten heeft gegeven, waarin men hare buitengewoon zware stem, en niet minder de uildrukking van haar *gelaat* heeft bewonderd; zal, op hare reis over Havre, naar Engeland, zich te Rouen laten hooren.

» *Postscriptum*. Als Mevrouw d'Engel een man was, zou zij Rubini kunnen vervangen.

BETALING VAN PENSIOENEN.

Op Maandag den 11. October 1841, (over de Derde drie maanden van 1841).

De Administrateur van 'sRijks Schatkist in de Provincie Noord-Brabant, adviseert de belanghebbenden, dat de betaling van Pensioenen over de Derde drie maanden van den Jare 1841, een aanvang zal nemen ten zijnen kantore op Maandag den 11. dezer, van des morgens negen tot twaalf uren, (uitgenomen Zon- en Feestdagen), wijders worden de belanghebbenden verzocht, om zich ten spoedigste van de Attestation de Vita te voorzien; teneinde de betaling in de eerste week, zoud kunnen geschieden.

Hertogenbosch, den 1. October 1841.
De Administrateur voornoemd,
L. J. DE LA COURT.

ADVERTENTIEN.

A. J. VAN DEN BOSCH, openbaar Notaris residerende te Udenhout zal ten verzoeken van zijne respectieve principalen op de hiernagemelde dagen, uren en plaatsen eerst provisioneel en daarna definitief of fignaal Verkoopen

Een hecht sterk en sedert weinige jaren geheel nieuw uit den grond opgebouwd HEERENHUIS bevattende roijale GANG, KEUKENS, verscheiden BENEDEEN en BOVENKAMERS, meest alle behangen, DIENSTBODENKAMERS, en DROOGZOLDERS met een daaraan gebouwd klein HUISJE, dienende voor Waschhuis en Mangelkamer, KOETS-HUIS, STALLING voor Paarden HOIZOLDER, SCHUUR, tot berging van Brandhout en Turf, POMPEN, REGENBAKKEN en andere weingerigte Commoditeiten, voorts aangelegd: HOF en TUIN, beplant met vele schoone weldragende ERUITBOOMEN, te zamen groot negentien Roeden zestig Ellen, staande en gelegen te *Tilburg* op het aangenaamste dier Stad aan den Groeten Weg van *Breda* op 's *Hertogenbosch*, kadastraal bekend sectie L. No. 236 en 237.

Een voor weinige jaren geheel nieuw gebouwd HEERENHUIS bestaande behalve in een schoone MARMEREN GANG in vier BENEDEEN KAMERS, KELLER en OPKAMER (zoo behangen als onbehangen) KEUKEN met POMP, DIENSTBODENKAMER, DROOGZOLDER, STALLING met HOIZOLDER, SCHUUR tot berging van brandhout en Turf met aangelegd TUIN beplant met schoone weldragende FRUITBOOMEN en omgeven met een schoonen Rijken VISCHVIJVER, te zamen groot twee en twintig Roeden achttien Ellen staande, en gelegen te *Knschot* Gemeente *Berkel Knschot* en *Heukelom* ter plaatse genaamd *Torenhoek* bij het Kadaster bekende Sectie A N°. 296 en 297 en

Voorts nog Elf Perceelen BOUWLAND, WEILAND, BOSCHEN en MOERAS Alle gelegen te *Tilburg*, en *Berkel Knschot* en *Heukelom* en breeder bij gedrukte Biljetten gespecificeerd.

Deze Verkoop zal plaats hebben te *Knschot* voormeld ten huize en herberge van den Heer J. VUGS en wel de provisionele op Dingsdag den 12 October 1841 en de Definitive of Finale Verkoop veertien dagen daaraan volgende en dus op Dingsdag den 26 October 1841 telkens te beginnen des namiddags ten vier ure.

Nadere onderrigtingen zijn inmiddels te bekomen bij de Heeren J. VUGS Burgemeester te *Knschot* voornoemd en C. J. G. VAN HAL, Secretaris te *Oisterwijk*, en ten kantore van voornoemden Notaris A. J. VAN DEN BOSCH te *Udenhout*.
ZEGT HET VOORT.

HEDEN (EERSTE OCT.) ZIET HET LICHT, de ZESDE, veel belangrijke DRUK, van het *Geneesmiddel voor Armen en Rijken*; of de Heilzame Uitwerkselen van

Cognac met Zout vermengd.

NB. Koop niet van RONDVENTERS, die, Huis aan Huis, een ellendig uitgevoerde *Nadruk* van deze *Derde Uitgave* aanbieden, à 25 Cent; maar laat de *Zesde Druk*, uit een Boekwinkel, halen. PRIJS 40 CENTEN, met PLATEN.

NAYLER & Co.

UIT DE HAND

Te Koop.

Een WOONHUIS, ERF, TUIN en BOOMGAARD, met annex nieuw GEBOUW, ingerigt voor een Paarden-Oliemolen en hetwelk ook, zoo wegens stand als Bouw geschikt is, tot het daarstellen eener Bierbrouwerij, welke in die Gemeente niet bestaat, of ander Fabriek, staande en gelegen te *Dussen* aan den Ouden Zeedijk, nabij de Sluis. Te bevragen bij den Notaris B O S S E R S te *Loon op Zand* met gefrankeerde Brieven.

Verkoopnijg

VAN

MANUFACTUREN,

nieuwe gegooten en geslagen

KOLOM-KAGCHELS

en andere

GOEDEREN.

J. N. COOLEN Vendumeester te 's *Bosch*, zal op Dingsdag den 12. October 1841 en volgende dagen des namiddags ten 2 ure ten zijnen huize laten Verkoopen:

100 Stukken $\frac{1}{2}$ Beste BONTEN, CHEMOISEN en ROKSTREEPEN.
25 Idem $\frac{1}{2}$ Witte Brabandsche KATOENEN.

Een partij BROEKENGOED, LAKENS, Gedrukte KATOENEN, NETELDOEK, Beste OMSLAGDOEKEN en ZAKDOEKEN, MUTSEN, KOUSEN, MERINOSSEN, CAMELOTTEN en meer andere soortgelijke Goederen.

Eene partij nieuwe moderne KAGCHELS in soorten, SCHILDERIJEN, MANS en VROUWEN KLEEDEREN, REDDEN, MATRASSEN, TAPIJT, en enige MEUBILAIRE GOEDEREN, dange te voren van 's morgens 10 tot 12 en 's namiddags van 2 tot 4 ure te zien.

VOLKSCHUITEN-DIENST

TUSSEN

's *Bosch* en *Maastricht*.

De SOCIETEIT DER NAVIGATIE op de Zuid-Willemsvaart, maakt bekend, dat het nur van Vertrek hunner VOLKSCHUITEN van 's *Bosch* is veranderd, zullende inplaats van des morgens ten zes ure, dezelve te beginnen op heden vertrekken dagelijks behalve des Zondags, des avonds ten 5 ure, na aankomst der STOOMBOOT ten einde de reis zonder oponthoud te *Weerth* kunne worden vervolgd.

's *Bosch*,
den 4. October, 1841.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN

De belgische fondsen waren den 2 October.

De 2 pCt 53. de 5 pCt. 101 $\frac{1}{2}$. de 4 pCt 92 $\frac{1}{2}$. de 3 pCt 71 $\frac{1}{2}$. de 4 pCt. 91 $\frac{1}{2}$. Ardoin 19 $\frac{1}{2}$. Rome de Emp. de 1832. 101 $\frac{1}{2}$.

BINNENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

BEURS VAN AMSTERDAM.

Heden, Zaterdag 2 October 4 $\frac{1}{2}$ Ure.

W. S. 2 $\frac{1}{2}$ pCt. 51 $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$. Dito 5 pCt. 101, 100 $\frac{1}{2}$. Kanabik. $\frac{1}{2}$ 25 $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$. Sijnd 4 $\frac{1}{2}$ pCt. 92 $\frac{1}{2}$. Dito 3 $\frac{1}{2}$ pCt. 76 $\frac{1}{2}$. Handelm. 154 $\frac{1}{2}$. O. 1. 5 pCt 97 $\frac{1}{2}$. Aankomst 68 $\frac{1}{2}$. p. 19 $\frac{1}{2}$. $\frac{1}{2}$. Dito Coupon 18 $\frac{1}{2}$. 19. Brasilia 68 $\frac{1}{2}$.

Ter Drukkerij van D. A. A. DE ROOY, te 's *Bosch*